

საქართველო

იუმორისტ.
ჟურნალი.

შათრქახი

№ 49

ხარხი სჯობის ღონეს, თუ კახი მოიგონებს

ლიპონი

ზაკიშვი. ეს რა ამბავია სახელმწიფო სათათხანოში?

პ. ჩხეიძე. ახალი ამბავია. პროგრესულმა ხელისუფლებამ მოიკლეს დამოუკიდებელი შარკოვ მეთრეს და რომ თავისი სიტყვა ახლა მინც მოყვინოს სისტრულეში ეს ეშმაკური ხერხი მოიგონა.

ჩემი პალტოს ისტორია

არ შეიძლება ითქვას, ვითომც ჩემი პალტო, როშელიც აბანოდან დაბრუნების შემდეგ აი იმ ლურსმანზე ჩამოვკიდე, მაინც და მაინც დიდი ღირსების საქონელი ყოფილიყოს. ის იარაღში ვიყიდე. მართალია მალაზიის პატრონმა იგი 46 მანეთად დამიფასა, (კაპეიკები აღარ მახსოვს) მაგრამ საათ ნახევრის ვაჭრობისა და რამოდენიმეჯერ შებრუნ-გამობრუნების შემდეგ 16 მანეთად დამითმო.

მაგრამ ეს ომის დაწყებამდე იყო და ახლა სულ ცოტა 7—8 თუმანი მაინც ეღირებოდა!

მახსოვს, დეკემბრის სუსხიანი საღამო იყო, როცა ჩემი პალტო აი იმ ლურსმანზე მივაკიდე. შემოვედი ოთახში, სავარცხლისთვის ჯიბეში ხელი ჩავიყავ, მაგრამ მომავონდა რომ იგი პალტოს გულის ჯიბეში ჩამრჩა და ისევ გავბრუნდი დერეფანში.

ჩემი სავარცხელი არც იქ აღმოჩნდა, არ აღმოჩნდა ვინაიდან ვილაც არაშადას თვით ჩემი შავი პალტოც მოეპარა.

საშინლათ ავღელდი.

— როგორ! განა შეიძლება ასეთი სითავეხედე და სიურცხვე? დაუკითხავთ შემოდინხარ ჩემს სახლში, იპარავ პალტოსა და მიდინხარ? განა შეიძლება ადამიანის ზნეობრივი ღირსება ამ დონეზე ჩამოქვეითდეს? არა, არა, მე ამას ვერავის ვერ ვაპატიებ.. მე უთუოდ ვიპოვი ქურდსა და ღირსეულათ დავასჯენებ მთავრობას...

სიმხნევესა და ენერგიას ის გარემოება უფრო მმატებდა, რომ პალტოს ჯიბეში სავარცხელი იყო და კარგათ მახსოვს სავარცხელს ოთხი დიდი კბილი აკლდა თავიდან. ეს კარგი ნიშანი იყო. მე მყისვე დავეწერე თხოვნა და მივართვი პოლიციის სამართველოს, რათა ყველა უბნის ბოქაულთათვის ეცნობებიათ ეგ სამწუხარო ამბავი და საჭირო ზომები მიეღოთ დაკარგული ნივთის აღმოსაჩენათ. სამართველოში, როგორც მოსალოდნელი იყო, თანაგრძნობით შეხედენ ჩემს გასაჭირს და ყოველგვარი დახმარება აღმიიქვეს.

აღბათ ამ გრძნობიერი მიღებითა და დახმარე-

ბის აღთქმით აიხსნება, რომ იმ ღამეს ისე მშვიდათ მეძინა, თითქო ჩემს ოჯახში არაფერი მომხდარიყოს.

დღე-დღეზე მოველოდი პოლიციელის ხელით ამა თუ იმ უბნიდან ჩემი პალტოს დაბრუნებას. არ უნდა დავევიწყოთ ის გარემოებაც, რომ ჩემი თადარიგი მარტო პოლიციაში გამოცხადებით არ დამთავრებულა. მე მყისვე მივმართე ჩვენს პრესას და რამოდენიმე გაზეთში ერთსა და იმავე ღროს გამოვიდა ჩემი მოწოდება:

„გუშინ 9 დეკემბერს (1914 წ.) ჩემი სახლის დერეფანში დამეკარგა შავი მაულის პალტო. პალტოს ჯიბეში არის ერთი ცხვირსახოცი და ძველი ბილეთი ტრამვაისა. მპოვენელს უმორჩილესათა ვსთხოვ პალტო დამიბრუნოს ამ ადრესზე“...

აშკარაა, აღნიშნული ზომების შემდეგ სრული საბუთი მქონდა გულდამშვიდებით მეცადა მომავლისათვის. მე ერთნაირი რწმენა და პატივისცემა მიღვივის გულში, როგორც ბეჭვითი საქმის, აგრეთვე პოლიციის მოღვაწეობისადმი.

არც მოვსტყუვდი. არ გასულა 3 დღე, სახელდობრ 1914 წლის 12 დეკემბერს მეშვიდე უბნის ბოქაულმა დამიბარა თავის კანცელარიაში, სადაც მიჩვენეს ახალი საზამთრო პალტო. სამწუხაროთ ის ჩემი არ გამოდგა. არც ფერი ჰქონდა ჩემი პალტოსისა, არც ზომა და თავი და თავი, არც სავარცხელი აღმოჩნდა გულის ჯიბეში. ბოქაულს მადლობა ვუთხარი, პოლიციელს გასამრჯელო ვაჩუქე და მზიარული სახლში დავბრუნდი. მიხაროდა, რომ პოლიცია ასე ზრუნავდა ჩემთვის.

9 დღის შემდეგ, სახელდობრ 21 დეკემბერს, ღამის 10 საათზე, ჩემი ოთახის კარები კვლავ დააკუნა პოლიციელმა:

— გათხოვთ გაისარჯოთ და ეახლოთ მე XI უბნის ბოქაულს, ძლიერ საჭირო საქმეზე.

მე არ მიყვარს პოლიციის წყენინება. თუმცა წვიმდა, საზიზღარი ტალახი იდგა, ეტლი არ იშოვებოდა და ხუთიოდ ვერსი გზა მქონდა გასაველედი, მაგრამ მყის ტანთ ჩაეიცვი და წავედი.

ბოქაული ეჭვიანი კაცი გამოდგა. ჯერ გამომკითხა ჩემი პალტოს ნიშნები, ხოლო შემდგომად ამისა, მიჩვენა ახლად ნაპოვნი საზაფხულო პალტო. სამწუხაროთ არც ის აღმოჩნდა ჩემი და ხელცარიელი დავბრუნდი სახლში.

ის ის იყო, 1915 წლის 3 იანვარს, ნათლი მამისას ქეიფიდან დაებრუნდი. ჩემი ახალი პალტო გავიხადე, ბალიშს ქვეშ ამოვიდე და დასაწოლათ გავემზადე. კარების კაკუნი მომესმა. ყურადღება არ მივაქციე. ხმაურობამ იმატა, და ბოლოს ტრალიკული ხასიათი მიიღო. მე ბარბაცით წამოვდექ და კარები გავაღე.

— თქვენ ბრძანდებით ბ-ნი რ—ი?

— დიახ, მე გახლავარ.

— გთხოვთ ტანთ ჩაიცვათ და გამოგვეყვით, მეოხნე უბნის ბოქაული დაუყონებლივ გინმობთ.

ჩავიცვი. წავედი. მივედი. ბოქაულმა გამომკითხა ჩემი პალტოს დაკარგვის ისტორია. მეც უამბე, რამდენათაც მახსოვდა.

— ეჭვი ვისზე გაქვთ?

— ვინც მომპარა აი იმაზე.

— მაშ იცით ვინ მოგპარა?

— ქურდმა და ავაზაკმა, მე ამაში ღრმად დარწმუნებული ვარ. არცერთი პატიოსანი კაცი...

— შე გეკითხებით პირადად თუ იცნობთ...

— უკაცრავათ, მე ქურდებს არ ვი...

ბოქაულმა წარბი შეიკრა და ჩემს წინ საგრძნობლათ გახუნებული შალის პალტო გაშალა.

— სცნობთ თქვენად?

მე ყოველ შემთხვევაში გულის ჯიბე გავისინჯე, ხოლო რადგანაც შიგ საყარცხელი არ აღმოჩნდა გადაქრით ვლუთხარი:

— არა, ეგ ჩემი არ არის.

— მაშ თქვენ თავისუფალი ხართ.

მეც თავისუფლათ ამოვისუნთქე და დიდის გაქივრებით ბინაზე დაებრუნდი.

2 თებერვალს ჩვენი უბნის ბოქაულმა მიმიწვია. იმასაც ვეახელი. დიპლომატიური შეკითხვა-გამოკითხვის შემდეგ მოხელემ გამოიტანა მუდის ჩოხა შავი რქის მასრებით.

— ვგონებ თქვენი ჩოხაც შავი იყო, ხომ ვერა სცნობთ თქვენად?

— არა, ბატონო! მე ჩოხა არასოდეს არა მცმია. მე პალტო მომპარეს, თქვენ ალბათ აგერიათ.

— სცდებით, ჩვენ არასოდეს არაფერი აგვერევა თუ კი თქვენ თითონ არ არიეთ. მე როგორც მახსოვს თქვენ ჩოხის დაკარგვას აცხადებდით.

— არა, არა.

— არა, არა... მაშ ჩვენ ვსტყუით თქვენის აზრით?

— არც მიფიქრია... თქვენ ალბათ შეგცდათ.

— გთხოვთ თქვენს შეცდომას სხვას ნუ ახვევთ თავზე. პირდაპირ შეუწყნარებელი საქციელია, ჰკარგავთ და რა დაჰკარგეთ არ იცით. იმედია შემდეგში უმიზეზოთ იღარ შეგვაწუხებთ.

— არასოდეს, ბატონო ჩემო!

სწრაფად გამოვედი ოთახიდან და დავსწყევლე ის დღე, როცა მე ჩემი შავი პალტო დავკარგე. გავიდა თებერვალი. ჩემი პალტო თითქმის გადამაფიწყდა.

1 მარტს პირველი უბელურობა მოხდა ჩემს ცხოვრებაში, — მე დავიბადე. რასაკვირველია ამ 1915 წლის პირველ მარტს არ მოვლენილვარ წუთისოფელს, მაგრამ იმ შორეულ შემთხვევის აღსანიშნავათ მოვიწვიე ჩემი ახლო მეგობრები სამასლათოთ და დროს გასატარებლათ.

ტკბილს ქუეჭუქში ვიყავით, როცა კარები შემოიღო და მოულოდნელათ პოლიციელი შემოვიდა. ზოგიერთ ჩემს სტუმარს თავზარი დაეცა. მიკითხეს და ცალკე გამიხმეს მე.

— თქვენ პირველი უბნის ბოქაული გიბარებთ.

— რისთვის?

— რა მოგახსენოთ. გთხოვთ ნუ გვაგვიანებთ.

— მოითმინეთ ცოტა, ახლავ გახლებით.

დროებით გამოვეთხოვე სტუმრებს და წავედი. ჩემი სახლიდა ბოქაულის კანცელარიამდე საათ ნახევარის გზაა. ვინაიდან ვერც ეტლი და ვერც ტრამვაიში ადგილი ვერ ვიშოვეთ ფეხით მოგვიწია სიარული და რასაკვირველია დავგივვიანდა.

— ახირებულთა სწორეთ თქვენი არა თავაზიანობა, — შესვლისთანავე მომახალა ბოქაულმა — თქვენს საკუთარ საქმეზე გიბარებთ და მაინც ამდენ ხანს ალოდინებთ ადამიანს.

— ბოდიშს ვინდი, მაგრამ ფეხით მომიწია წამოსვლა.

— ეგ ჩემთვის სულერთია. მე მაინც მალოდინეთ... შარშან დეკემბერში თქვენ დაგიკარგავთ პალტო, ხომ ეგრე იყო?

— დიახ, მართალია.

— პალტო შავი ფერისა ყოფილა.

— დიახ, დიახ.

— აი ინებეთ, გასინჯეთ თქვენი პალტო ეს ხომ არ არის?

— არა, ბატონო, ჩემს პალტოს კრაველის

საყვლო არაჰქონია. უბრალო იყო.

— როგორ თუ უბრალო?

— ისე... უბრალო...

— სირცხვილია სწორეთ, თუ უბრალო რამისათვის ამდენს გვაწვალებთ. თავისუფალი ბრძანდებით.

მეც მადლობა გადაუხადე, ეტლი ვიშოვე და სახლში დავბრუნდი. იქ სტუმართაგან არავინ აღარ დამხვედრია. ყველას ჰგონებოდა, რომ მე დამატყვევეს და ეს ამბავი ჩემს ნაცნობებში უმალ გავრცელებულიყო. ვინ იცის რა და რა მიზეზი დაქერისა არ გამოენახათ. ზოგი თურმე ამბობდა:

— თივის იჯარა ჰქონდა აღებული და იქ რალაც ოინი ჩაუდენიაო.

მეორენი ფურჩულობდენ:

— თივაში პირწმინდათ არის გამოსული, მაგრამ ტყლაპის შგსახებ ჩაუკიდიათ ხელიო.

ზოგ ზოგი ამტკიცებდა;

— ცხადია გაუგეს „სპირიდონის“ გადატანის ხრიკები და მახეში მოიმწყვდიესო.

ბევრი ამასაც კი ამბობდა:

— სასურსათო საქმის მოჭახრაკებაში იღებდა მონაწილეობას, დიდძალი ფული ასწაპნა და როგორც მოსალოდნელი იყო ორივე ფეხებით გაებაო.

მეორე დღეს ყველა ჩემი მეგობარი გაკვირვებული და შეწუხებული იყო... ჩემი ასე მალე განთავისუფლებით.

გავიდა მარტი, აპრილი, მაისი. 6 ივნისს რამდენიმე თვით სააგარაკოთ წავედი. ჩინებულათ მოვეწყვე და პირველი კვირის დამლევს სასწორმა ჩემი ორგანიზმის უჩვეულო წარმატება აღნიშნა. ერთი კვირის განმავლობაში 5 გირვანქა ნომემატა წონაში. ჩემს სიხარულს საზღვარი არა ჰქონდა. მე ვანგარიშობდი: კვირაში თუ ხუთ ხუთი გირვანქა ვიმატე ორ თვე ნახევარს უკვე ერთი ფუთი მექნება სათადარიგოთ შემონახული მეთქი. მაგრამ ხომ მოგესენებათ: „კაცი ბჭობდა, ღმერთი იცინოდაო“.

14 ივნისს, დილის 10 საათზე, ჩემს აგარაკზე გამოცხადდა მამასახლისი და გადმომცა ბრძანება: დაუყოვნებლივ გამოვეცხადებულიყავ ქალაქში მეოცე უბნის ბოქაულთან. მამასახლისს უნდოდა ჩემი ეტაპით გამოგზავნა, მაგრამ გამომიჩინდენ თავდებნი და ნება მომცეს პირველი მატარებლით წამოვსულიყავ. ბოქაულმა მისაყვედურა საქმის მიტოვება და

სააგარაკოთ წასვლა. შემდეგ წაშიკითხა მიწერილობა ჩემი პალტოს შესახებ და დასასრული მიჩვენა პაგონ აყრილი, აფიცრის რუხი შინელი.

— ფერი თუმცა რუხია, მაგრამ მაინც შეგიძლიათ დაათვალიეროთ, ყოველ შემთხვევაში მე ვალდებული ვარ თქვენ არ დაგიშალოთ თუ კი რამ აღმოჩნდება.

— გმადლობთ ყურადღებისთვის, მაგრამ ეს სამხედრო ფორმის საცმელია, ჩემსას სრულებით არა ჰგავს.

— რა გაწყობა, იქნებ შემდეგში აღმოჩნდეს, იმედი ვიქონიოთ.

მე მეორე დღესვე დავბრუნდი უკან. ამ მგაზაგრობაში, გარეშე 25 მანეთი ფულისა, 11 გირვანქა წონაშიაც დავკარგე და მთელი ზაფხული ძველ საზღვრებში ჩემი სიმძიმის აღდგენას მოვანდომე.

მე აზრათ არა მაქვს ჩემი მწუხარება თქვენ მოგახვიოთ თავს და ამიტომაც ვრცლად არ მოვიყვან მთელს ისტორიას ჩემი პალტოსისას.

16 ოქტომბერს მე კვლავ დამიბარეს მე XIV უბანში, ხოლო 29 დეკემბერს XVI უბნის ბოქაულთან და ამგვარათ გადმოვედი 1916 წ. რაიონში.

უკანასკნელი წლის 12 იანვრის საღამო მექ XIII საპოლიციო უბანში გავატარე და ერთგულად გავსინჯე ვილაც მასწავლებლის მოწითალო პალტო, რომლის ჯიბეში აღმოჩნდა პატარა უბის წიგნაკი რალაც საარაკო ნიშნებით.

21 თებერვალს ვეახელ მე XXII უბნის ზედამხედველს, ხოლო 7 აპრის იმავე ნაწილის ბოქაულს.

18 აგვისტოს საჩქაროთ მიმიწვია XXX ნაწილის ბოქაულმა, მაგრამ რადგან გზაში შემავგიანდა აღარ დამიცადა და მეორედ მისვლა დამკირდა.

დასასრულ, 27 ნოემბერს ვინახულე მეხუთე ნაწილის უფროსი და გავსინჯე შავი მაულისაგან შეკერილი ქალის პალტო. ზედამხედველმა მისაყვედურა განცხადებაში გაურკვეველათ აღნიშვნა.

— საჭიროა განმარტება პალტო კაცისა თუ ქალის; ეს რომ ჩაგეწერათ ამდენ ხათაბალას ავშორდებოდიო.

ახლა დღე დღეზე ველი ბრძანებას ამა თუ იმ ნაწილიდან. როცა გაზეთში განცხადებას ვკითხულობ: ესა და ეს ნივთი დამეკარგაო, ტანში ქრუანტელი მივლის. მეშინია პოლიციამ ქურდი არ დაიჭიროს, ნაპარავი საქონელი არ წაართვას და გასასინჯათ მე არ გაშიწვიოს.

ს ა მ ე ბ რ ე ლ ო

ა მ ო ნ ა კ ვ ნ ე ს ი

ადარ მასწავს, წელიწადი
 მეორეა თუ მესამე,
 რაც ცა ჩემთვის გადაშავდა
 და სიტყვებს განვესაღმე.

დღის სინათლე ჩამებუტა,
 იგი სხვისთვის მკამყამე...
 ვზივარ მარტად, უნუგეშო,
 ვტირი, ცრემლით დავინამე.

ამ ეთფაში მიდის, ხელში,
 მთელი დღე და მთელი ღამე;
 სიკვდილიც არ შეკარება,
 ისიც ვეღარ მოვიქრთამე.

შეიძულე ეგ სოფელი,
 ადარ მრწამს მისი რამე.
 დამამიმიდა ეგ სიტყვებს
 ვიტანჯები, — ვაჭმე, ვაჭმე!!!

გხედვ სრულად დამკრთა
 ნანსობი და შეგობარი.
 არც შეავს სულით ნათესავი, —
 განმეშორა, მითხრა ვარი.

სასიკეთა? წარ შეკვება, —
 ვზივარ ასე სიტყვებს შეგდარი;
 სულიც ადარ განმეშორა, —
 ტანჯული და განამწარი,
 თუმცა ღია დაუჭრტოვე
 წასასვლელად იმას კარი.

შეიმუსუნა გრძნობა სეკლით, —
 გრძნობა ბრძლის შესადარი.
 ვადიკლიტა გულის ვური
 იქ სიტყვებს ადარ არი.

უღმობელათ ამოსუნქა
 გულმა სეგდის ნიაღვარი,
 და წაღება ეგ სიტყვებს,
 რაღა შექვია!! შეგდარი, შეგდარი!!

ანლ. ბელიკვაძე

პარტენი ეშმაკო! რამ მოგაძულა ეს ჩვენი ქვეყანა, რათ არ აქცევ ხანდისხან ყურადღებას, რისთვის არ ჩამოივლი ხოლმე დრო გამოშვებით? შარშან კახეთი მიმოიარე, სხვა ადგილებიც მიმოვლილი გაქვს და ამ ჩვენ „სამარგალომ“ რაღა დააშავა? შეიძლება ჩვენი ხანჯლიანი ხალხის გეშინია?. მაგრამ შეგემატათ მისი ხანი და ნეტარსენებული სარდიონ ფაღავა კი განესვენა აგურ სამი წელიწადია... მეტი ვისი უნდა გეშინოდეს? ასე მიტოვება ჩვენი კოლხეთის ერთ-ერთი კუთხისა — სახელო სადალიანოსი — ყოვლით შეუძლებელია. შეიძლება ფიქრობ, სამეგრელოს არაფერი აწუხებსო? ეგ შემცთარი აზრი იქნება. ჯერ 1905 წელშიც პავლე აკობია ამტკიცებდა სამემრელოს გასაქირს, „პერტე“ და „გახუც“ უმტკიცებდნ გლეხებს, თავის „საპარპავანდო“ სიტყვებით, რომ «სამარგალოსაც» ის უნდა, რაც გურიასო. მას შემდეგ, ხომ იცი, ჩვენო ეშმაკო, სამეგრელომ დიდი ნაბიჯი გადადგა... მაშასადამე ამ მოსახრებითაც სამეგრელო ღირსია ყურადღებისა! არის კიდევ ერთი მთავარი მოსახრება — სტრატეგიული საზღვრის მოხაზულობა. ჩვენი ერის სიამაყე, დიდი თვედორე დლონტი, სტრატეგიულ — ტერიტორიულ მოხაზულობას ინდოეთის ოკეანესაკენ ეძებს და იქითა ადგილებსაც იერთებს და თქვენ კი საქართველოს განუყრელ ნაწილს „სადალიანოს“ თქვენი საბრძანებლის გარეშე სტოვებთ. ეს, მგონი არ მოგეტყვებათ.

ამიტომ ჯიმა პერტე, ჯიმა დირმიტი, ჯიმა გახუ, ჯიმა კოჩაიე, ჯიმა ბახვა, ჯიმა უტუიეი და სხვათა დავალებით პროტესტს გიცხადებთ, დაუყონებლივ მოვითხოვთ თქვენგან შემდეგს: 1) დაარსდეს სამეგრელოს ერთ-ერთ ცენტრში თქვენი საუწყებოთაშორისო ბიურო; 2) მიეცეს თქვენს საბრძანებელ დაწესებულებაში სამეგრელოსაც ხმა; 3) მოგვეცეს ჩვენც უფლება ვატაროთ თქვენს სამხედრო სახელოსნოში დამზადებული მათრახები; 4) მოგვეცეს სრული უფლება ვამათრახოთ ჩვენთვის ურჩი ხალხი; 5) მოგვეცეს უფლება შევადგინოთ ჩვენი რაზმი და ავტონომიურ დამოკიდებულობაში ვიყოთ თქვენს საბრძანებელთან. ეს უკანასკნელი მით უფრო საჭიროა, რომ შეიძლება მომავალ საქა-

რთველოს სახელმწიფოში ვ. ლოლუას რაზმმა ავტონომია მოითხოვოს სამეგრელოსათვის, ჩვენ ნიადაგი წინასწარ უნდა გვეკონდეს მხათ. თედო სახოკია კი არ შემტარა 1905 წელს, როცა მან ფოთში მეგრელთა უტუს რაზმი შეადგინა. მოვითხოვთ ამ ხუთი მუხლის დაუყოვნებლივ დაკმაყოფილებას, დაკმაყოფილებისას კი გვევალებათ ჩვენსკენ გამოსივრება. მანამდე თქვენი მათრახებით ურჩ მტრებს გვგონებ წელში გავსტებთ.

ვინაიდან თქვენ, პარტენო ეშმაკო, ჩვენს მხარეს ნაკლებათ იცნობთ და რომ დაინტერესდეთ მისი სავესებით შესწავლით, მოვალეთ ვრაცხთ ჩვენს თავს გაგაცნოთ „სამარგალოს“ შინაგანი ცხოვრება.

სამარგალო ისეთივე სამთავრო იყო, როგორც აწ განსვენებული მთაშავეთი. მთავრობდნენ ძველათ დადიანები. დადიანები უაღრეს ნიჭით დაჯილდოებული მთავრები ყოფილან. მათი დინასტიის სიტყვიერი ისტორია გადმოგვცემს, რომ თურმე ერთი მთავანი, აგერ მეცხრამეტე საუკუნეში ბილკანეთის სახელმწიფოს მეფეთაც კი მიუწვევიათ. მაგრამ მას, როგორც იგივე ისტორია გადმოგვცემს, უარი უთქვამს მეფობაზე სხვა და სხვა მოსაზრებით, სხვათა შორის, ბალკანეთის აწეწილ-დაწეწილი საქმეები ჰქონია ნათლად გათვალისწინებული. მართლაც მისი წინასწარი გრძნობა ამ მეოცე საუკუნეში სავესებით გამართლდა. ბალკანეთი თანამედროვე ომის მიზეზი შეიქნა. მაშინ ხომ სამარგალო და მისი მთავარი შეიქნებოდა პასუხმგებელი მომავალ კაცობრიობის წინაშე. ასცდა „სამარგალო“ საჯაყ საქმეს...

დღეს კი თანამედროვე მსოფლიო ომმა არც სამარგალოში ჩაიარა უმნიშვნელოთ. საერთო ომის ფერხულში ესეც ჩაერია.

და ფარხმალი ამანაც აიხსა. დღეს „სამარგალოს“ გაწვრთნილი ჯარი სამ ფრონტზე იბრძვის: ნაწილი ჯარისა კავკასიის ფრონტზე, მეორე ნაწილი აღმოსავლეთ ბრძოლის ასპარეზზე, მესამე ნაწილი კი მდინარე ტეხურ-აბაშა-ჩოხის წყლის ხეობებში. აქ ბრძო-

ლა სერიოზულია და ჩვენს ჯარს დიდ სერიოზულ მოწინააღმდეგესთან აქვს საქმე. გამოჩნდნენ გენერლების ქაჯაია—გამეჩავას, გვასალია—გელენავას არმიების რაზმები. მოწინააღმდეგე ძლიერია. ჩვენი ჯარი განსაცლდელშია, მშვიდობიანი მცხოვრებლები გამორბიან. ბევრი ქალაქები დასცალა ჩვენმა ჯარმა, მცხოვრებთა ევაკუცია გაცხარებით სწარმოებს. ხალხი გამორბის ცენტრალურ ქალაქებში. სენაკში დიდ ძალი ლტოლვილია, ქუჩები სავესა, ღუქნებში და სახლებში ტევა არ არი. მრავალი გადმოხვეწილი უთავშესაფაროთაა. ისინი ბრძოლის ასპარეზის დიდ საშინელ სურათს გადმოგვცემენ. მოწინააღმდეგეთა ჯარი არავითარ საშუალებას არ ერიდება. სადაც კი შესულან ყოველ უძრავ-მოძრავი ქონების რეკვიზიცია მოუხდენიათ. პირუტყვება ერთიანთ წარეკეს თურმე, მძველათ ბავშვები და ქალთა სქესი მოუთხოვიათ. ცოტა რამ ღირებულობის ნივთი, ნიფხავი და მისი ამხანაგიც კი არავის შეარჩინეს თურმე. ზედმეტი სახლები გადაუბუგავთ. გაამეფეს სამხედრო საველე სასამართლო. ოცდა ოთხ საათში საქმე მორჩომილია. ვინმე თუ რაიმე დაიხურჩულა და შეურაცყო ძღვევა მოსილ ჯირის ღირსება, მაშინათვე მისი საქმე გათავდა, გამოიწირა. ერთის სიტყვით, ძღვევა მოსილი ყაჩაღეთის ჯარი დიდ სისასტიკეს იჩენს. აშკარათ არღვევს საერთაშორისო უფლების სამართალს. საჭიროა ამაზე მეზობელ ნეიტრალურ სახელმწიფოებმა ხმა ამოიღონ და პროტესტი გამოუცხადონ. გადმოხვეწილებისათვის კი საჭიროა ფიცხელი ზომები. ეს პირველი მოვალეობაა სენაკისა და ზუგდიდის ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოებათა განყოფილებებისა. აქედან მაინც გადადგან ამ დაწესებულებებმა თავის მოღვაწეობის პირველი ნაბიჯი. ესლა მაინც არ დარწმუნდება ქუთაისის ქალაქის მოურავი ბ. ი. ჩიქოვანი, რომ ჩვენს ქვეყანაში გადმოხვეწილებს აქვს ადგილი?..

მაგრამ არის იმედი, რომ საბოლოოთ ჩვენი ჯარი გაიმარჯვებს. ჩვენს შორის დგება ახალი ძლიერ საგრძნობი რაზმი ჯამალეფისა და ამხანაგებისაგან. მაშინ სრული იმედია, ყაჩაღეთის ჯარს ბოლო მოელება. მხოლოდ მეზობელ სახელმწიფოების იდეური დახმარება მაინც საჭიროა. აბა ვნახოთ, რას გვეტყვის ჩქინი ჯგირი მოჯგირე გურია?..

პირველი მხარე მოხსენებისა ამით გავათავოთ,
პარტენ ეშმაკო. დანარჩენს შემდეგ ვიამბობთ გასა-
ჭირი და საღიხინო, სადარდო და სასაცილო ჩვენც
ბევრი გვაქვს.

ჯიმა კოჩი.

ზღაპარი

(ხალხური)

ერთმა ტლუ ვაჭარმა
სადღაც მოჭკრა უური:
წელიწადში ერთ წუთს,
მოდისა დასტური,
და იმ წამში ვინც კი
რასმე მონატრებს;
დმურთი მიანატრებს
და მით გაასარებს...
დაფიჭრდა ვაჭარი
და ეს მოუვიდა;
სთქვა: — მოდი ,,რისკს“ გავწეო,
ფული შოვნა მინდა.
ბიჭს დავიჭირავებ,
ვინმე ტეტასა;
მოუუენებ დიდ ღოდს,
ცოტას მივცემ ფასსა.
დე, იახხას შუდამ:
— იქედ ოქროს ფულათ.
ოხ, რომ იქცეს მართლაც,
ვინცთფრებ შეფურათ!
ასეღაც მოიქცა;
ბიჭი გამონახა,
მოუუენა ღოდს და,
სულ ისე აძახა.
გავიდა დრო-ხანი,
გადასტილდა წელი,
მაგრამ არ შესრულდა,
მისი სწადაელი.
ბიჭსაც მოეწეინა;
სთქვა: — რად შექცე წინათ?
თავი მომბებურე,
დე, იქეტი ვირათ,
და შეის ღოდი იგი
ვირად გაისახა,
წამოდგა და ჭანგი

თვისი შემოსახს,
რა გაიგო ესა,
მოფარდა ვაჭარი...
ბიჭს ღანძღვის და კრულვის
აუუენა ქარი.
წუეულა ორ ფეხთ,
ბრიეფა და ტეტა
რათ დამღუჟე შლეგა,
ნაგავის ხეეტა!
,,ოქროს ფულათ იქედ“
კიდევ ერთხელ — გუთქვა,
შემდეგ თავში გერტეა
ეს, ვირი და ეს ქვა.

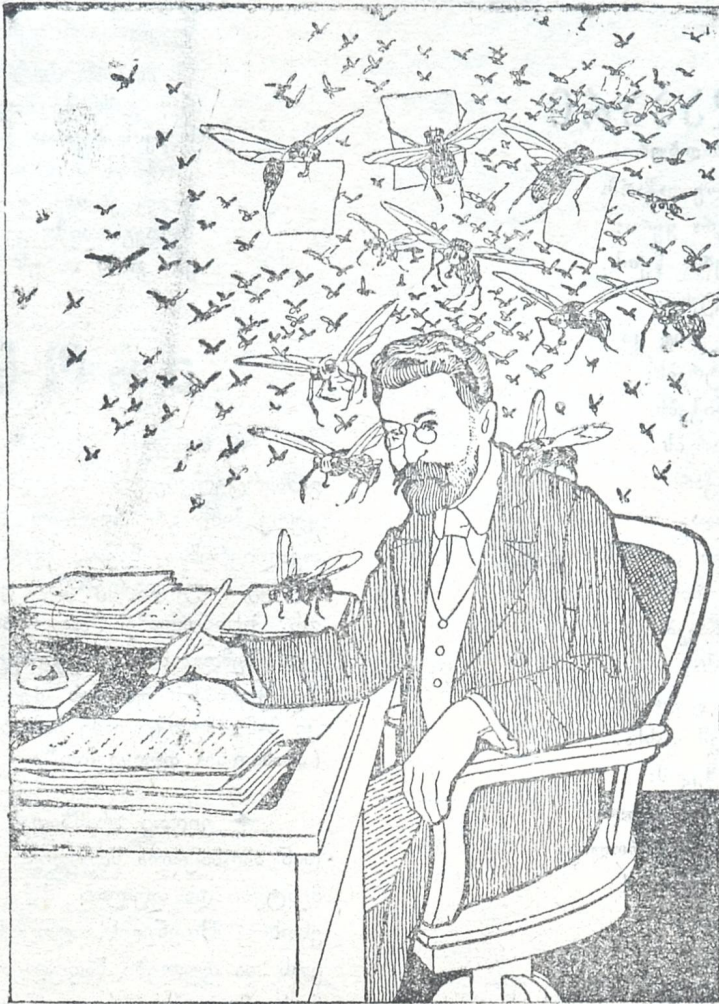
როკოკო.

ქრონიკა

◆ თფილის ქალაქს დაბრუნდა ქ. შ. წ. კ. გამაგრცელებელ საზოგადოების სკოლათა მეთვალ-
ყურე ბ-ნი გრ. ჩურჩულაძე. ბ-ნ ბურჩულაძეს დაუ-
თვალიერებია ბაქოს სკოლა. ბ-ნ ბურჯულაძეს აგ-
რეთვე დაუთვალიერებია კავკავის სკოლა. იმავე ბ-ნ
გრ. ქურბულაძეს დაუთვალიერებია ნალჩიკის სკო-
ლა. შემდგომად ყოველივე ამისა პატივცემულ გრ.
ბურჭულაძეს უნახავს გერგეთის სკოლაც. შემდეგ
კი ბ-ნი ჩურჭულაძე ჩამობრძანებულა ქ. ტფილისს.
(„სახალხო ფურცელი“)

◆ ვიღაც არამზადამ ტრამვის ვაგონზე ჯიბი-
დან ამომაცალა საფულე, რომელშიაც იყო დოკუ-
მენტები და ფულათ 121 მანეთი. უმორჩილესად
ვსთხოვ მპოვნელს, დოკუმენტები თითონ დაიტო-
ვოს და ფულები საფულეთი (ნაჩუქარია) დამიბრუ-
ნოს. მიიღებს აგრეთვე გასამრჯელოს“. ტფილისი
სპირიდონის ქუჩა. № 17. ბინა ივანე დოკლაპია-
შვილისა“. („სახალხო ფურცელი“.)

◆ საბოლოოთ გამოირკვა, რომ სათანადო
გამგეობა იჯარითა სცემს „სახალხო სახლის“ კუ-
ლისებში არსებულ სამიკიტრო დუქანს. შესასვლელი
ეზოდან ექნება. დუქანში შეიძლება ყოველგვარი
მავარი სასმელის გაყიდვა, გარდა წმინდა „სპირიდო-
ნისა“. ამასთანავე სასტიკათ აკრძალული იქნება ყა-
ლიონისა ან ჩიბუხის მოწევა. მსურველებმა დახუ-
რული წერილით უნდა გამოგზავნონ თავისი პირო-
ბები, სადაც ჯერ არს.
„საქართველო“

ჩვენი მცხოვრებსა,
 „ბუზ მევობრებსა“,
 ბინა რომ უყვართ
 მყურდრო და „თფილი“ —
 დანახვა ამის
 განსაკუთრებული.

როს აცვივდება
იმა ბინაზე,
სადა იღებენდენ
გუშინ წინაზე,
ფრთებს აიწყობენ
და გაშქრებიან...
ზოგჯერ კიდევაც
გვენატრებიან.

პატარა ამბები

მომენტის სიმძიმე

გასული თვის 13, გულის ამჩუყებელი ამბავი მოხდა ქალთა საეპარქიო სასწავლებელში. ამ დღეს თავის ძვირფას მასწავლებელს და ინსპექტორს კ. კეკელიძეს, რომელიც დანიშნულია თფილისის სასულიერო სემინარიის რექტორათ, გამოეთხოვა აღნიშნული ზემორე სასწავლებელი. ამის გამო გაზ. „საქართველოში“ ვკითხულობთ:

„წირვისა და პარაკლისის შემდეგ ძვირფას ნაინსპექტორალს „მრავალ-ჟამიერ“ უგალობეს და შემდეგ მოწაფეებმა სიტყვებით მიმართეს. ყველა სიტყვაში ღრმა ნაღველი გამოიხატებოდა, ყველანი გულის ტკივილით აღნიშნავენ მომენტის სიმძიმეს.“

ორივე სქესი ქართლოსიანთა მოდემისა ცნობილია განუზომელის გულჩვილობით, მაგრამ „მომენტის სიმძიმე“ მაინც უნდა გაიზომოს რითიმე. ნეტარ ხსენებული ჩვენი სოლომონ ზურგიელიძე თუ ცოცხალი ყოფილიყო უთუოდ გაიმეორებდა თავის ისტორიულ აფორიზმს:

„ის იწონიდა სიმძიმეს დიდსა

სულ რომ ცოტა ვსთქვათ გირვანქ სტერლინგსა“.

„ეკიხედით და ჰკომობთ“.

ქართველმა საზოგადოებამ ჩვეულებრივის ზეიმით იღღესასწაულა მგოსანი ნიკოლოზ ბარათაშვილის დაბადებიდან 100 წლის შესრულების დღე. სხვათა შორის განსვენებული მგოსნის ხსოვნას ჩვეულებრივ ღრმა შინაარსიანი წერილი მიუძღვნა ჩვენმა კრიტიკოსმა იოსებ არამათიელმა ჟურნალ „თეატრსა და ცხოვრებაში“. წერილი ასე თავდებოდა:

„და დიდს წინაპარს რომ ღირსეული მემკვიდრე არ გაუჩნდეს არ გვჯერა: შეიძლება გვიან, მაგრამ მაინც გაჩნდება და ეს იქნება იმ საქართველოში, რომელსაც შეტრფოდა მგოსნის ობოლი სული სოლომონ მსაჯულის ბავით...“

ვეცადნეთ, რომ ეს წამი მალე გვღირსებოდეს“...

და აი, წინასწარმეტყველური ღალადი ჩვენი ცნობილი კრიტიკოსისა თითქო მყისვე დაგვირგინდა. „თეატრისა და ცხოვრების“ რედაქტორს ზემო აღნიშნული წერილისათვის მიუყოლებია ლექსი, რომელიც ხორცს ასხამს ბ-ნი იოსებ არამათიელის ნატვრას. აი ის ლექსიცი:

„ნ. ბარათაშვილის ხსოვნას!

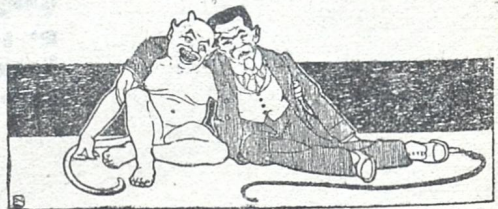
შენ არ მომკვდარხა, დროებით
შესწყვიტე გულის ძგერანი;
დადუმდა მხოლოდ, მგოსანო,
უმხედროთ შენი მერანი!..
არ კვდება, თავზე დაგყვირის
წყეული შავი ყორანი, —
უმხედროთ დადუმებულა,
მგოსანო, შენი მერანი!
თავს დაგვტრიალებს ტიალი
შავი ყორანი ვერანი, —
უმხედროდ მოწყენილია,
ნიკოლოზ შენი მერანი!

ვასო როინაშვილი.

საქმე იმაშია, რომ უკანასკნელი ორი კუბლეტი შეიძლება დაუსრულებლათ გაგრძელდეს და მთელი ტომები გამოვიდეს პოემისა; აი ასე:

„ნეტავ რას ფრინავს ტიალი
ყორანი შავის ფერანი,
ფრუტუნებს უმხედრობისგან
ნიკოჯან შენი მერანი...
რისთვის არ კვდება არ ვიცი
ეგ უსინდისო ყორანი...
რა რიგათ დაღვრემილია
მგოსანო შენი მერანი... და სხვა და სხვა“

მორიელი.

და გადას. ვასშიის თადარიგში არიან. ვასილა რა დაი-
სახეს კირილეს და ქალების ბლადარძეს დათიას უურში
ჩუბნულებს) ე, ყოველ დღე ასეთი ქირჩიმალია. შენ
ჯერე ახალი ხარ, და არ იცი, მარა მალე გეიგებ
აგენის ამბავს. ისტე კვირა არ გავა რამე ერთი
ორჯენ მაინც არ დავგესხენ თავს აი დიდკაცობა.
მოვლან მარა სანამ თავზედ არ დაათენდებთ სულ
რომ მოქნული ღვლეტი ურტყა კანკებში, მაინც
არ მოგცილდებიან. რომ დეიწყებენ აი ქალები ამ
ჩუქურთულ რუსულს, ჩემი არ იყვეს, ყურთა სმე-
ნა წაღებულა. აი კირილე რავარც მამალი ინდო-
ური, ისტე დაფარფატებს ამ ქალებში. გააქვს და
გააქვს ლელო. ქმრები ქე უყურებენ, მარა ნიჩავო!
ა, ახლა გათენებამდის იხახებენ ამ რაცხა ბრაბიოა,
თუ ხაპიო და ურტყამენ და ურტყამენ კარტებს
ერთი მეორეს. კარტს გაათავებენ და დეიწყება
ვასშიში. მერე ტოლიბაში ვისაც გოდოულოცავს
იქინე იქნება სლედუიჩი ვასშიში, წუხელის კოწია
გაპარულაძესას ტოლიბაშს ჩემი ხაზინიხა გოდუ-
ლოცია და დღეს აქანეა კოტრიალი. ხმები:
ფრაპი.

ვასილა. მაგი ხაპი დავიყენებთ თქვენ თვა-
ლებს. ჩვენ კილო არაფერი. სიარულში და მუშა-
ობაში ქე მაინც არ დავვიძინება, მარა რომ შეიყ-
რიან თავს კუნხაში სტუმრების გოგო ბიჭები და
მოყობიან ხვრინვას გეგონება დუხოი მუზიკაო.

ალათია. გაჩუმდი, ბეჩა, ვასილა, არ გეიგო-
ნონ.

ვასილა. მის ჯაგრი ნუ გაქვს შენ. ხანდიხან
ისტე კობტათ დეიწყებენ ხრუტუნს და ისტე ლა-
მახათ ააწყობენ ხმას, რომე მარჯვე ბიჭი ლეკურ-
საც ქე ჩამოუარს. ან და რა ქნან. წსხედან გათე-
ნებამდის. უცდიან მის ხაზინებს და ჩევიძინებათ
აპა რა მოუვათ!

ღარეჯანი. (ადგება და ვასილას ცაღკე გაიფანს)
ბიჭო, რას ბუტბუტებ? ვანა დავავიწყდა რომ
სტუმრები არიან ჩვენსას! რატომ საქმეს არ შე-
უღებები?

ვასილა. სტუმრები თვარა პირველი ნუმერაა
მაგენის სტუმრობა.

ღარეჯანი. ნუ ლაპარაკობ! წადი ახლავე და
სამი კალოდა კარტი მოიტანე.

ვასილა. კარტი ვეგრ არა აქვთ...

ღარეჯანი. ოო, ის ძველია, შე ვირო, ახალი
მოიტანე.

ვასილა. რაეა, გათენებამდის იქნება აი ხაპის
თამაში თუ?

ღარეჯანი. არა, შენ ნუ მომიკვტები, ლეკურს
ჩამოუვლიან შენთან!

ვასილა. ლეკურს თვარა, ერთბაშით არ მაჯო-
ბონ. ისტე ჩამოუსრიალო. რავარც მიმინო. რაეა,
წულა-მესტი არ მივარგა თუ? მაგენის პოლსაპოქ-
კებს კი არ ჰვავს, ცხვირი ღლიავს რამ მიუგავს.

ღარეჯანი. (გაჯაგრდება) ბიჭო, გაჩუმდი! რასაც
გიბძანებენ შენ ის ქენი, წადი მოიტანე კარტი და
ხაზინიცი ნახე, უთხარი რომ დროზე მოვიდეს.
(დათიას) შენ პრიბოლი დაასუფთავე რიგიანთ
გესმის?

ალათია. მესმის ქალბატონო! (ვასილა და ალათია
გადას).

ღარეჯანი. (სტუმრებსან ბლადში იხდის) უკაც-
რაეათ, ბატონებო, რომ მიგატოვეთ.

ყველანი. არა უშავს რა, ბატონო. ნიჩეყო,
პროსიმ, დეძბანდით. (დიდი სიცილია).

ვინჩკა. Не беспокойтесь хозяйка, садитесь пожалуйста.

ვასო. (სწრაფად წამოვარდება და სკამს შესთავა-
ზებს) Будьте любезны.

ღარეჯანი. (შოკრისდებით და თავსიანად) გმად-
ლობთ, ბატონებო, ნუ სწუხდებით, განაგრძეთ
თამაში, будить какъ у себя дома.

კირილე (დარეჯანს) აგერ დაჯექი, ბოშო,
ჩემთან. მხარი დამიმშვენე.

ღარეჯანი. (კირილეს) შენ გაჩუმდი გირჩენია.
ამ დღით პატივცემული სტუმრების ხათრი, თო-
რემ მე ვიცი შენ რასაც გიზამ.

კირილე. რას მიზამ, ბოშო, რას? გულით კი
გინდა, მარა ვერ მოკართვი.

ღარეჯანი. რა მინდა, შე მასხარავ, რა?

კირილე. რა და კოცნა.

ღარეჯანი. (გადიხარხარებს) ამ მაიმუნს უყუ-
რეთ რა ამბავშია!

ყველანი. (იციან) ხა, ხა, ხა, ხა, ხა, ხა!..

კალია. (სიცილით დასეხულები) ხა, ხა, ხა, ხა...

Чортъ тебя бери Кирилъ, какой ты смѣш-
ной.

კოწია. (შეტი სიცილით ძლივს და ლაპარაკობს)

Да, безъ тебя правда было-бы скучно!

ღარეჯანი. (სიცილით) ხა, ხა, ხა, ხა, კოცნათ

გული დამსიებია შენთვის, შენმა სიცოცხლემ, უყურეთ ამ უღღეომ რა თქვა ეს, კოცნაო!!!...

სოლომონი. (დიდაკრუდად და ღარბისღურად)

Дарія Кайхосровна, Вы ня него не **Обижайтесь**, Ему все **простительно**. Ведь для дураковъ законъ **же не писанъ**. (დიდი სიცილის შემდეგ ფრანსისტები კვლავ დაიწვიებენ თამაშს, დარეჯანი ლატოს ჩაუყდება).

ელენე. აბა, დარეჯან, ამოიღე კოქები შენი ორიგია.

დარეჯანი. არა, დეშკა, я уже **внимала**.

ფაცია. რა უყოთ რომ ვინიმალა. ეს ახალი ოჩერედია.

დარეჯანი. ნეტ, ნეტ ია უყე ვინიმალა.

კირილე. Я тоже **внималъ** одинъ разъ, მაგრამ ეხლა წახალი ოჩერედია. შენ თუ არ გინდა, მე ამოვიღებ. ამის ამოღებას რა დიდი ლარი და ხაზი უნდა! (წასწვდება სეფში დარეჯანს და უნდა ზარკა წართვას).

დარეჯანი. Ты **малчи**, кто тебѣ **спрашивать** (წაუშენს თავში ხან სეფებს და ხან ზარკას სტრუქს, კირილე თავზე სეფებს იფარებს და ევირის).

კირილე. ნუ დახოცე, ბოშო, ნუ! ცოდვია ეს პაწია ცხოველები.

ელენე. ხომ არ შეიშალე სადაა ცხოველები!

კირილე. თავში, ბოშო, ძლივს მოვაშენე.

ყველანი. რაო, პაწია ცხოველებიო? ხა, ხა, ხა, ხა!..

კოლია. (სიცილით გასრებულად) Вот **клоунъ** же Я Вамъ **доложу**.

ფაცია. არა, რეებსა პბოდავს ეს სასიკვდილე ესა!

ნინო. არა, უსათუოდ უცნაური რამე უნდა სთქვას ამ გადარეულმა!

კირილე. აბა რაღა გგონიათ. ცოტა კი არ მიშრომია მაგათ მოშენებაზე.

ყველანი. იცინიან, კირილეს გაშოკებადებიან ქალები. კირილე წაეს უგლის სმინელი სიცილი და ხმაურობას. ამ დროს შემოდის **ქეთანდილი**).

(დასასრული აქნება).

კოლია.

გურული სცენა

ჩემი ბიჭა ფარმანის კლასში

ვაი, ჩემო უბედურო თავო!.. სად ვიყავი ამდონ ხანს მე უბედური, ყურზე მეძინა, თუ რაღა ვერ გევიგე, რაღა არ ვიცოდი, თუ ქუთაისში ფერმანის კლასი იყო; უფროსი ბიჭი რომ იქინე გემეზარდა, ჩემს ბედს ძალი არ დაყეფდა, მარა რა ვიცოდი აგი რაღა მეგონა, თუ მიწის თოხნას სტავლა უნდოდა; თუ კია ერთი კაი მიწის მუშა ყაძახი გურიასში, მეც ქე ვარ; დღეი და ღამე გასწორებული მაქ, მარა არ იქნა, აი ქადი ყოველ წელიწადს საყიდელი მაქ, ტანზე არ მაცვია და ფეხზე. ახლა ქე მევედი ჭკუაზე, მარა, რაღაი.

ააშენა კილომ ღმერთმა ჩვენი ყაფლამე, იპან დამაყენა გზაზე; გევიხედე, წროულს ზაფხულზე ყანაში ვარ, იმისანა სიცხეა რომ წვენი გამდის სულ კუდამდი; გამარჯობაო, მითხრა და მევიდა ჩენტან. ღმერთმა გაგიმარჯოს ჩემო ყაფლამა მეთქი. შენ უბედურო ალექსაო, მითხრა, დღე და ღამე ყანაში ირჩობი, მარა მშვიერი ხარ, რაფერაა შენი საქმეო... რაფერ იქნება ძამია, კაი მუშა რომ ვარ ამას შენც ქე ხედავ, მარა რა ვქნა, მიწა რომ არ მივარგა და იგიც პაწია მაქ, საიდან მევიყვანო საყოფათ სარჩო მეთქი. მიწაც კაი გაქ და ბევრიც, შენ რომ მიწა გაქ, მაგი ევროპიაში ათ მოსახლე კიცს დაარჩენსო, მითხრა. აბა მე რა ეშმაკი წემეკიდა, რომ შიმშილით ვკტები მეთქი... რაიო, და მიწის მუშაობა არ იციო.

ეეე! ახლა კი მომივიდა კუჭი: რას მეღაპარიკები მაგას ყაფლანა, მიწის მუშაობა რაღა არ ვიცი, ჩემს სიცოცხლეში ამას ვემუშავებ, რა დიდი საქმე უნდა მიწის მუშაობას რომ არ ვიცოდე? ამ თოხს რვაი წლიდან უჩლარტუნებ, რა სტავლა უნდა, ნუგეშინია, მეიქნევე თოხს და მიწას არ დავგიცილდებ; აი, სიმინდის კეკალი, მოაპნიე სწორათ და ჩათოხნე, მიწაში, აბა ღომის თესვა და მარგლა ჩემსავით კაცმა არ იცის, ადესას დარგვა, გაშენება ხომ ჩემი მოგონილია. აბა ბაღჩაში, მობრძანდეს და წიეტოლოს ვინმე ჩემს ცოლს ძამუნას, ისე იფრიღლებს თოხს წაღმა უკულმა, რომ, გეგონება გერმანიები შემოსევია და ერიშით ეჩხუ-

— მოიხმინე, ახანავო ალექსი, ნუ ღელავ, ბგბაო...

ყური მათხუე და აგიხსნი ყოლიფერსო, გავჩერდი და უყურე. მითხრა: „ყოლიფელს სტავლა უნდა ალექსაო, შენ ადვილი საქმე კი გგონია მიწის მუშაობა, მარა, მაგას ცოდნა უნდა ძაან კაიო! ჩვენ რომ ვიცოდეთ მიწის კარგათ დამუშავება, და დათოხნა, ერთ ქცევაზე კაი სამოცი გოდორი სიმინდი მოგივა, ახლა ხან თუთხმეტი გორიცაი მოგდის და ხან ათიო; იმიზა საკირაა მარშინებით დევიმუშაოთ მიწები და ვიცოდეთ, რუმელ მიწაზე რა იკეთებსო...“

უი, ძმავე, შენ მოცლილი ხომ არ ხარ, მარშინა კი არა მე ძულათაი ვიარები ამ ხრამებში, ათასჯერ გადავიბრუნდა კოჭო მეთქი... მარშინის გუთანი შენზე უკეთესად ივლის ხრამებშიო; ამას ფარდა, ვენახის მუშაობა, შენ კი ტრაბახობ, მარა არ იცი ჩემო ალექსაო. მომიყვა, ასე შობიან, ისე შობიან, დამლარს უნდა შიქციო ყურადღება, მაგ ადესას ქე გაანებე აწი თავიო, შენი ცოლი ძაძუნე, კაი მეოჯახე არის, მირა მებოსტნეობა იმან არ იცისო, ბევრი რამეები მელაპარაკა, კარგ ბოსტანს შუუძლია მარტო არჩინოს ოჯახიო, გაყიდი პამიდორს, კაპუსტოს ფხალს, წვანილებსო, მერე ხილები რომ გელუპება, და იმის მოხმარა არ იცი, მაგი რამდენი ზარალია თუ იციო... იმდენი რამეები მელაპარაკა, რომ გამაგიყა კაცი; მექიშმარიტა კიდევ ყორიფელი, ახლა ქე დევიანხე, რომ გტრაბახობდი კაი მუშა ვარ მეთქი, თურმე ინჩი არ მცოდნია...“

შენი კერიე დეიქა ყაფლანა, ბიქო რავა ამიგდე ამ ყანის მუშაობაზე გული, აწი რაფერ მიმივა ჩემი თოხით ყანაზე გული მეთქი უთხარი... არა, ჩემო ალექსაო, მითხრა, აი, ასე რავარც გიმუშავია ჯერ ქე იმუშავე, აწი ჩვენც გავახილოთ ვალი, ჩვენც გავაუმჯობესოთ მეურნეობა და შევიღებსაც ვასწავლოთო.

— კაცო, ამ ბოლოს რავა გამუშაოლე ფეხი, მეურნობას რავა ვასწავლი შეილს, მეურმე, გოგიე მკავია იყო, მარა იგიც ჩემსავით დაღარიბებული იყო, მაგი რა მითხარი, მასხრობ, თუ გულით მეუბნები მეთქი... გადინახალა და მითხრა: „მეურნობა კი არა—მეურნეობა, მე რომ ჩამოგიყევი იმას მეურნეობა ქეია, მაგალითად, ვინც მიწის მუშაობით, ყანით, ბახჩით, მეღვინეობით, მეხილეობით, მებაბრეშუმოებით, მეფუტკრეობით, და სხვა

ამისანეებით ცხოვრობს იმას მეურნე თქვიაო... აბა, მეც მეურნე ვყოფილვარ მეთქი... ხო შენც მეურნე ხარ, მარა, შენ უსწავლელი მეურნე ხარო, მითხრა... გენაცვალე ყაფლანა, რომ ამიხილე თვალი, მარა, აგიც მითხარი. სად არის მაგისანე კლასი, მასწავლე და ტყავი რომ ევიხადო პირზე, ჩემ ბიქს კოსტიას წროულს იქინე გუუშობ მეთქი.

— ხო მართლა, შენმა ბიქმა ორი კლასი ქე გაათავა წროულს, პაწა ქე წააბზადებზე ვინმეს და ქუთაისშია ფერვანში სასწავლებელი, სადაც, მე რომ გითხარი, ყორიფელს ასწავლიან იქინეო... მაშინათე მივაბარე ბიქი ჩვენს მასწავლებელს—ააშენა ღმერთმა ძაან მომიშადა და ეფათ, ხუთ მანათათ თეეში. წვეიყვანე და იღბლათ დავაქერიე ეგზამენიე პრიგატოვიტელში. გადასახადი კი ყოფილა ბევრი, წელიწადში ოცი თუმანი, მარა რას ვიზამდი, სიძვირეა ყორიფელის, თვარა უწინ თურმე თორმეტი თუმანი იყო, კი მეძვირა, მარა, მაგიზა რავა დავაბკოლებდი საქმეს, ნახევარი—ასი მანათი ევისესხე და შევიტანე, ნახევარი ნაკალანდეეს უნდა შევიტანო, მარა აფერი მიქირს, თუთუნი კარგათ მაქ წროულს, გავყიდი და გადვიხდი, მაგი აფერია მეთქი, გადავწყვიტე გულში... ცაზე მისიტვა ხელი სიხარულით.

ჩამოვედი შინ, ვახარე ჩემს ცოლს ძაძუნისა, ბეჩა გავბედნიერდით კაცი, ჩვენი კოსტაიე რომ წავლას გაათავებს მერე აფერი გვიქირს, ავაცვავებთ ეზო მიდამოს მეთქი ჩამოჯდუნა იმ შეჩვენებულმა წარბები, მე გუუხარდებოდა მეგონა. ამიტრიზავა, განზე გამიგდო თლათ: გამიხარდეს კი არა, სისულელე ჩავვიდენია, გუუგიენ ჩვენ მეზობლებს და სასიცილოთ არ ყოფნიან, ალექსამ ბიქი ყანის თოხნის კლაში გუუშაოა, ოც თუმანს მაგიზა რას იხდიდა, თვითონ ვერ ასტავლა ყანის ჩორტა სახლშიო.

გავცოფდი კაცი, რას მელაპარაკები ქალო, თავი არ მომაკვლიო, შენ ხანანძიას, სუნდუხტიას და ფეფიკელას ნალაპარაკებ უჯერიხარ, თვარა მე არა მეთქი. იგენმა რა დციენ მეთქი... იგენიც ასე ჩივა და სხვებიცო... შამო მიხთა გულზე, იგენის ნალაპარაკევიზა არ მიგდია მანდა მაინც ყური, მარა, მეც ქე მითხრეს სხვებმა: „ბეჩა, ალექსა, რამ გავასულელა კაცი, ამდენი ფული უნდა გადინადო და იგიც ყანის მუშაობის სტავლა-

ში, ამას შენც კარგათ შობიო... უუხსენი, ჩვენ რო ვიცით, იგი სტავლა არაფერია, იქინე კარგათ ასტავლიან ყორიფელს მეთქი, მარა ვინ დაგიჯერა! გუუბრიყვებიხართ კაცი, იქინე იმას ასწავლიან, რაც შენ იცი, მეთს აფერს, აგერ შეგეყვანა ჩახატორის ვიში ნაჩალის კლასში უკეთესი იყო; უფრო აფიც დაგიჯდებოდა და ეზოშიაც არის აგერო.

ქი არ შემაფიქრეს კაცი! მართლა ამივარდა გული, დუუფიქრე და ქე არ გადავწყვიტე ბიქის გამოყვანა ფერვანის კლასიდან და ვიშინაჩალში მიცემა! ავდექი ერთ დილას და წვევდი ქუთისს. ვევედი და უთხარი კლასის უპრავლიაიუშიკს, ასე ყოფილა საქმე, ასე მიჩივიან, და ბაღანე უნდა წევიყვანო მეთქინ... გუუკვირდა ძალიანი და მითხრა, ტყულია მაგი, არ გაბრიყვდე, შენი თვალით ნახე, თუ რა კეთდება აქანე და დარწმუნდებო. ბიქთანაც მივედი, უთხარი ასე ვაპირობ მეთქინ... ხომ არ გადირიგო, რა მიწდა ვიშინაჩალში, იმას რომ გაეთავებ, გემლაზია და უნივერსტეტი არ გამათავებო ნუგეშინია და ისე შიმშილით მოგკტებიო, ვიშინაჩალი ქი არა, აგია ახლა საქმე, ყველას აქანე მოყავს ბაღნებო, თუ არაფერს ვაკეთებთ, გვიყურე დღეს აგერ და ქე ნახავო...

მართლა ვთქვი: მოდი დღეს მაინც აგერ ვარ, ვუყურებ აგენს, დევიარ ყორიფელს და ჩემი თვალით ვნახავ, ეგება მართლა მაბრიყვებენ მეთქი... გევიარ გამოვიარე. უწინ მარანში შევედი, ღვინოს კეთებას ვუყურე, ვნახე, მარა რა ვნახე, გონზე ვერ მოვედი, ვიხედები იქით, აქეთ, არც საწნახელი, არც ქურები, არც ორჩხუში და არც კთა: ვკითხე, საწნახელი რომ არ გაქვენ, რაში ჭნებთ ყურძენს მეთქი; რაში და აგერ ამაშიო, მითხრეს და მიჩვენეს, რაცხა საქაჯავი, ყრიდენ შით ყურძენს, ზედ დახურულ როგოსავით ფიცარს ატრიალებდენ და წურავდენ... აგი უკეთესათ წურავს ყურძენსო, უფრო წმინდათო, მითხრეს; ქურებში ღვინოს არ ვასხამთ, აგერ ამ ბოქკებშიო, მიჩვენეს ბოქკები, დიდხანს ვუყურე იქინე, მუშაობდენ ფართუკებით უჩინიკები, თავზე მასწავლებელი ადგა... გავსეს ერთი უშველებელი ქიქა და გადამახუხვიეს შავი, ყურყუმასავით ღვინო: აგი საფერავია კახურიავო. მართლა ისე გამახურა, რომ თაკარა გამიჩინა კუქში. მერე გევედი ქუხნაში, იქინე რაცხას წითელს ხარჩავდენ და ბოთლებში ასხამდენ, აგერ ტაფებზე რაცხას ადულებდენ:

ვუყურე, ვუყურე, მარა ვეფერი მივხდი, მერე ვიკადრე კითხვა. მითხრეს: აგი პამიდორიაო, ასე გაკეთებულს პიურე ქვიაო, ბოთლებში დიდხანს ინახება, როცა გინდა იხმარ საქმლის გასაკეთებლათო. აგენი მურაბებიაო, აგი ვაშლის მურაბა არისო, აგი ბიესო, აგი ჟილეო, აგი მარმალადიო. რაეცი, რამდენი სახელები მასწავლეს და მითხრეს, მარა, ვის ასხოვს ნახევარი. ძან გამიკვირდა, ქათმის წელეებში მურაბას ასხამდენ, მურაბის კუბატს რო აკეთებდენ. გამოვედი გარეთ ეგერ დიდი ფეჩი იყო, გაკეთებული იყო მწვანილების და ხილების სახმობი, ახმობდენ კომბოსტოს, მწვანილებს, ხილებს...

ვაი, დედა შენს, ძაძუნია, ვოქვი გუნებაში. თუ ჩამევედი შინ მოგედები ძრუგზე. შენ რომ არც მურაბების გაკეთება იცი, არც პიურეს, არც ხილის გახმობა და აფერი, ასე ქე მამადლი დიდ გულს... აგენი ყველა ქალის საქმეა. აქანე ბიქები სტავლობენ მშვენიერთათ, ჩვენში ციკებმაც არ იციან. ჩევედი ბაღში, რას ნახავს უკეთესს თვალი: ყვაილები, მშვენიერი ხეები, გამინათლა გული. ჩევედი ბოსტანში—გადვირიე კაცი, სულ არ გავდა ჩემი ძაძუნის გაკეთებულ ბოსტანს: საფსე პამიდორები, უშველებვან უშველებვანი, აგერ პატრიქანები, კომბოსტოები, კარტოფილები, ვოხრახუშები, რა ვიცი, რამდენი რაი არ იყო; ვერ ვენახის ნერგები, ყორიფელს ასწავლიან თურმე იქინე: ყურძნის მოყვანას, აბრეშუმობას, მეფუტკრობას, მებოსტნეობას, მეღვინეობას, მებაღეობას, აი მანდარინებო, დაფნის ნერგებო, ხეხილებო, რა ვიცი, ყოლიფერი იქინე ყოფილა. კინაღამ არ დევილუბე კაცი? რავა გამომყავდა ბაღანე ტყულათაი. მოდი და დუუჯერე ახლა ნალაპარაკს კაცმა... ვიში ნაჩალში ასი ბაღანე რომ მყავდეს, ერთს არ შევიყვან, ყველას აქანე შევიყვან თუ ვიცოცხლე.

ლუკაიეს ობოლი.

ამსჯა

ჩიგორგალს. თქვენ იწერებით:

„ძმალე უშუალო გენატვალე,
მომივიდა წერის მადა“-ა...

ბენდიერი კაცი ყოფილხართ, ვინაიდან ეს ერთადერთი „მადაა“, რომლის დაკმაყოფილებაც შეიძლება „ოჩერედში“ ჩაუდგომლათ.

ხინკაძეს. თქვენი „ლექსი პროზათ“ ამ სიტყვებით თავდება:

„ვასილამ აავისი ტუჩები ანიკოს ტუჩებში ჩასაფლავა“-ა.

საზოგადოთ „საფლავების ხანა“ გვიდგას. მოგესხნებათ, ლამის მთელი ქვეყანა სასაფლაოთ გა-

დაიქცეს. ჩვენმა რედაქტორმაც თქვენი წერილი სა-რედაქციო კალათაში ჩაასაფლავა.

ოცნებაძეს. „წუადში ვცურავ თუბსივითა და სმუდეთზე ჭოგორც ქარი“...

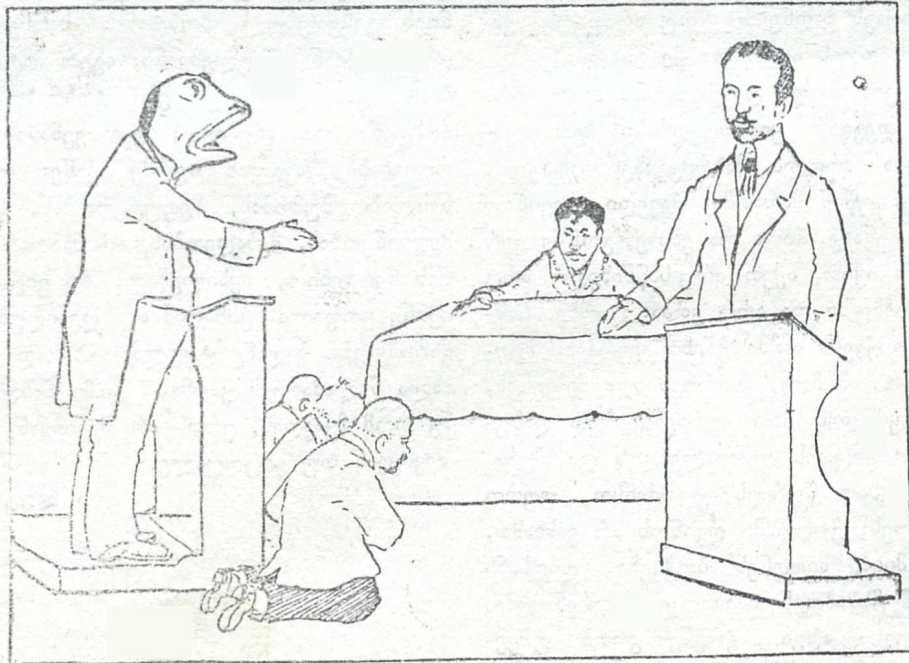
ალფაიტიში რომ ერთი ნიშანი ჩაგეცვალათ პირდაპირ იღვალს მიღწევდით. ვშიშობთ კორექტურული შეტომა არ იყოს, ვინაიდან „ხმელეთზე მოცურავე ქარი“ ვერ წარმოუდგენია ჩვენს ოცნებას.

კოშკის ძიჭელს. ეს თქვენი ლექსი პირველია ჩვენს რედაქციაში. წინანდლების დაუბეჭდაობას ტყვილათ გვისაყვედურებთ.

„მე ის „გმარი“ ვერ მიჩიფლებს და ყურებსზე ხსნეს ვერ დამაჭრის“-ა.

სწერთ ლექსის ბოლოში. სრული სიმართლეა. ხახვი ახლანდელ დროში არც ისე ხელწამოსაკრავი სანოვავა, რომ ყველა ყურებზე სთალო დასჭრა.

ხონის „სამეზა“

ჩვენს რედაქციას შემთხვევით ჩაუვარდა ხელში ეს იშვიათი სურათი. ჯერ კარგათ არ ვიცით, ვის კალამს ეკუთვნის იგი, ან რას გამოხატავს მისი მოხაზულობა.

ამბობენ, თითქო, აქ იყოს გამოხატული სამი ხონელი ცილისმწამებელი, რომელთაც სამხრავროს წინაშე განაცხადეს თ-ვისი დანაშაული და ამით დაიმხახურეს სასჯელის პატიებაო.

ჩვენი რედაქცია აპირებს ეს სურათი ხელგანთავსა საზოგადოებას გაუხატე; განხახილველათ.